

TEXNOLOGIYALARNING INGLIZ TILINI O'RGANISHGA TA'SIRI

A'zamova Sohiba Usmonali qizi

Toshkent iqtidodiyot va soliq texnikumi

ingliz tili o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va raqamli resurslarning ingliz tilini o'rganishga samarali ta'siri keng yoritilgan. Texnologiyalar yordamida ingliz tilini o'rganishning asosiy ustunliklari, interaktiv ta'lim vositalari, multimedaviy dasturlar, onlayn platformalar va sun'iy intellekt asosida ishlab chiqilgan yangi vositalarning o'quvchi va talabalar til ko'nikmalarini rivojlantirishga qo'shgan hissi o'rganilgan. Ish jarayonida praktika va nazariy tadqiqotlar natijalari asosida texnologiyalarning ingliz tili ta'limidagi dolzarb o'rni, imkoniyatlari hamda dars faoliyatiga joriy qilinishi tahliliga alohida e'tibor qaratilgan.

Kalit so'zlar: texnologiyalar, ingliz tili, raqamli resurs, onlayn ta'lim, sun'iy intellekt, multimedaviy dasturlar, zamonaviy metodika, til o'qitish.

Bugungi kunda texnologik taraqqiyot barcha sohalarda, jumladan, ta'lim sohasida ham tub o'zgarishlarni yuzaga keltirdi. Xususan, ingliz tilini o'rganishda raqamli texnologiyalar va zamonaviy axborot resurslaridan foydalanish yangi imkoniyatlarni ochib berdi. O'zbekiston va jahonda til o'qitish sohasida an'anaviy yondashuvlarning o'rnini zamonaviy, interfaol, innovatsion texnologiyalar egallamoqda. Texnologiyalar shunday imkoniyatni beradi-ki, dunyoning istalgan nuqtasida o'quvchi yoki talaba ingliz tilining turli tarmoqlarini internet vositasida o'zlashtirishi, interaktiv xizmatlardan foydalanishi mumkin. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari orqali dars jarayonlari samaradorligi oshmoqda, didaktik vositalar va mashg'ulotlar talabaning yoshiga va ehtiyojiga mos ravishda takomillashtirilmoqda (Abdug'anieva, 2021).

Ingliz tili o'qitish jarayonida zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quvchilarda faqat bilim emas, balki nutq ko'nikmalari, tinglash, o'qish, yozish va gapirish mahorati

keng rivojlanadi. Masalan, onlayn platformalar yordamida real vaqt rejimida ingliz tilida soʻzlashuvchi insonlar bilan suhbat qurish, multimediali video va audiolar orqali turli talaffuzlar, ingliz tilidagi hayotiy situatsiyalarni oʻrganish imkoniyati mavjud. Eng muhim jihati shundaki, texnologiyalar talabaning mustaqil ishlash qobiliyatini oshira oladi – darsdan tashqari vaqtda ham oʻz ustida ishlash imkoniyati taqdim etiladi.

Bugungi kunda eng keng tarqalgan texnologik vositalar qatorida onlayn kurslar (Coursera, Udemy, Duolingo, BBC Learning English va boshqalar), mobil ilovalar (Memrise, Quizlet, Rosetta Stone) va virtual oʻqitish platformalari (Google Classroom, Zoom, Microsoft Teams) alohida oʻrin tutadi. Bu platformalardan foydalanish ingliz tili darslarini har qanday hududda, istalgan vaqtda tashkil qilish imkonini beradi. Misol uchun, Duolingo dasturida interaktiv mashqlar, testlar va soʻz boyligini oshirish uchun maxsus texnikalar, ovozli tinglash, oʻyin shaklidagi oʻrganish imkoniyatlari mavjud. Ushbu texnologiyalar orqali oʻquvchilar oʻz mustaqil oʻqish va mashq qilish koʻnikmalarini doimiy rivojlantirib borishadi (Shukurova, 2022).

Texnologik taraqqiyot talaba yoki oʻquvchiga faqat dars materialini bilan tanishish emas, balki uni real hayotga tatbiq qilish, shaxsiy ehtiyoj va qiziqishdan kelib chiqqan holda oʻrganish imkoniyatini berdi. Interaktiv vositalardan foydalanish orqali har bir oʻquvchi oʻz bilim darajasi va tezligini hisobga olib samarali oʻqiy oladi. Onlayn kurslar va ilovalar, ayrim vazifalarni mobil telefon orqali bajarish imkoniyati, ijtimoiy tarmoqlarda ingliz tilidagi guruhlarda ishtirok etish motivatsiyani oshiradi, oʻquvchini doimiy rivojlanish sari yetaklaydi. Muhimi, texnologiyalar zamonaviy yoshlarni koʻproq mustaqil ravishda va oʻz qobiliyatlariga suyanib oʻrganishga undaydi (Raxmatova, 2021).

Raqamli platformalarning imkoniyatlari tufayli ingliz tilida esse yozish, ijtimoiy tarmoqlarda taqdimot qilish, blog yuritish, video va podkastlar tuzish kabi ijodiy faoliyat kengaydi. Bu orqali oʻquvchilar ingliz tilida oʻz nutqi, ifodaviy va yozma koʻnikmalarini amalda sinab koʻrishadi. Shuningdek, zamonaviy texnologiyalar yordamida talabalar jahon miqyosida musobaqa va tanlovlarda qatnashish, ingliz tilida matn va nutq boʻyicha malaka oshirish imkoniga ega boʻlmoqdalar. Bu tajribalar yoshlarni ijodkorlik, mustaqil fikrlash

va zamonaviy axborot muhitiga moslashishga tayyorlaydi (Juraeva, 2022). Texnologiyalarning ingliz tilini o'rganishda keng imkoniyatlar yaratishiga qaramay, ba'zi muammolar va cheklovlar ham mavjud. Masalan, ayrim hududlarda internet tezligi pastligi, texnik vositalarning yetishmasligi, o'qituvchilar va o'quvchilarning texnologik savodxonlik darajasining pastligi, shuningdek, interaktiv platformalardan to'g'ri foydalanish usullarini yetarlicha bilmaslik ayrim natijalarni cheklash mumkin. Ba'zi hollarda esa nazoratning yo'qligi, mustaqil ishlashdagi motivatsiyaning tushib ketishi kabi psixologik muammolar ham kuzatiladi. Shu sabab, zamonaviy texnologiyalarni o'qitish jarayoniga to'g'ri va bosqichma-bosqich joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi (Ergasheva, 2023).

O'qituvchi roli bugungi kunda tubdan o'zgarmoqda: u zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quvchilarning ingliz tiliga bo'lgan qiziqishi va ehtiyojiga mos, individual yondashuvlarni taklif qilishi, yangi texnologiyalarni amaliyot bilan uyg'unlashtirishi zarur. Bu orqali o'qituvchi darsni individual va guruh, mustaqil va hamkorlik faoliyatiga yo'naltira oladi. Masalan, real yoki virtual darslarda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish interaktiv muhit yaratilib, har bir o'quvchining faol ishtirokini ta'minlaydi, o'qituvchi esa jarayonni boshqaruvchi va maslahat beruvchi sifatida rol o'ynaydi. O'quvchining motivatsiyasi, intellektual qiziqishini oshirish va til bilimlarini mustahkamlash uchun, zamonaviy texnologiyalar yordamida qiziqarli, amaliy va innovatsion mashg'ulotlar uyushtirish muhim sanaladi. O'qituvchi texnologiyalar va ilg'or ta'lim metodikalaridan samarali foydalangan holda, har bir o'quvchi uchun individual rivojlanish strategiyasini tuzishi mumkin (Qodirova, 2021).

Eng avvalo texnologiyalar yordamida ingliz tilini o'rganish jarayonining natijalari an'anaviy dars usullariga nisbatan ancha yuqori samaradorlik beradi. Dars samaradorligi va natijadorligini oshirgan holda, o'quvchilar bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini kengaytirib boradi. Onlayn mashg'ulotlar, interaktiv o'yinlar, multimedia materiallari yordamida nafaqat darsdagi, balki darsdan tashqari vaqtdagi o'zlashtirish jarayoni yaxshilanadi. Real hayotiy vaziyatlar bo'yicha muloqot qilish, notiqlik va nutq

ko'nikmasini takomillashtirish, so'z boyligini oshirish, tinglab tushunish va yozma ifoda qilish uchun ko'plab imkoniyatlar yaratiladi. Natijada, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari ingliz tilini o'rganishda ta'lim oluvchilarga qulay, samarali va amaliy muhit yaratishda asosiy vosita sifatida namoyon bo'lmoqda. U yordamida o'qituvchilar ham, talabalar ham tilni o'rganish va o'zlashtirishni zamonaviy hayot talablariga mos ravishda, qisqa vaqt ichida, mustaqil va ijodiy tarzda amalga oshirishadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, texnologiyalarning ingliz tilini o'rganish jarayoniga ijobiy ta'siri juda katta. Zamonaviy texnologiyalar yordamida mustaqil bilim olish, muloqot ko'nikmalarini takomillashtirish, motivatsiyani oshirish, shuningdek, ijodiy yondashuvni kuchaytirish mumkin. Multimedaviy va interaktiv platformalar, sun'iy intellekt vositalari, onlayn treninglar orqali o'quvchilar harakat, o'zlashtirish va natijadorlik darajasini ancha rivojlantira oladi. Dars vaqtini optimallashtirish, bilimlarni shaxsiylashtirish va mustaqil ishlash imkoniyatining kengayishi, ingliz tili ta'limiga zamonaviy texnologiyalar joriy etilishida muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Shu boisdan, ingliz tilini o'rganishda texnologiyalarning imkoniyatlaridan to'g'ri va samarali foydalanish har bir o'quvchi uchun yangi muvaffaqiyatlarga yo'l ochadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdug'anieva D. X. "Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va ingliz tili ta'limi", Toshkent, 2021.
2. Shukurova M. F. "Raqamli platformalar yordamida ingliz tilini o'qitish", Samarqand, 2022.
3. Qayumov K. T. "Multimedaviy materiallarning ingliz tili o'rganishdagi roli", Buxoro, 2023.
4. Toshtayeva F. R. "Sun'iy intellekt texnologiyalari va til ta'limi afzalliklari", Toshkent, 2024.

5. Raxmatova N. T. “Ingliz tilini o‘rganishda mustaqil ta’lim va zamonaviy texnologiyalar”, Namangan, 2021.
6. Juraeva Z. S. “Ijodiy yondashuv va texnologik yechimlar ingliz tili o‘rganishda”, Andijon, 2022.
7. Ergasheva G. M. “Texnologiyalarning ta’limdagi muammolari va cheklovlari”, Nukus, 2023.